

Izveštaj sa seminara Bosanskog jezika i književnosti, koji je održan 14.1.2016. godine u 10 sati u prostorijama Osnovne škole Travnik.

Na seminaru ispred Mješovite srednje tehničke škole Travnik bile su profesorice Bojić Emina i Bečiragić - Hujdur Alma.

U organizaciji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona, organizovan je seminar za sve osnovne i srednje škole. Ispred Ministarstva prisutnim se obratio gospodin Zoran Matošević i naglasio važnost ovog seminara. Rekao je da se Ministarstvo odlučilo da akcenat stave na predmet Bosanski jezik i književnost, prvenstveno zbog velikog značaja ovog predmeta ne samo za razumijevanje sadržaja odabranog predmeta, nego i za razumijevanje i usvajanje sadržaja drugih predmeta. Rekao je da su velike i značajne kompetencije ovog predmeta, o kojima će govoriti profesorica Hazema Ništović i ujedno ju je i predstavio. Uočeno je, kako je rekao, da nam učenici izlaze nepismeni iz škola i da nisu osposobljeni za dvije osnovne kompetencije kada završe školu, a to su pisanje i komuniciranje. Naveo je svoje sjećanje iz škole kada su učenici sa nastavnikom odlazili iz pošte i banke i popunjavali obrasce. Današnji mladi ljudi pokazuju ogromno neznanje, jer ne znaju popuniti obični formular, u što se, kaže, lično uvjerio bezbroj puta. Zamolio je, pored ostalog, da se povede računa i da se da prioritet tome da se učenici nauče osvojama pisane kompetencije jezika, kako bi u budućnosti djeca bila sposobna pronaći adekvatan posao i obavljati ga uspješno.

Rekao je da će ispred Ministarstva školama na ruke direktora biti upućen dopis, u kome će Ministarstvo zahtijevati da se povede računa o pismenosti, u pisanoj korespondenciji, pošto iz škola u Ministarstvo dolaze jako nepismeni dopisi, stilski i pravopisno, što Ministarstvo ne smije više dozvoliti. Škole nije imenovao. Misli da će seminar biti koristan i da će nam pomoći da lakše, bolje i kvalitetnije realiziramo sadržaje bosanskog jezika i književnosti i samim tim pomognemo u realizaciji usvajanja sadržaja i iz drugih predmeta. Poslije svog obraćanja riječ je dao gospođi Esminki koja je takođe predstavila profesoricu i rekla da je seminar zamišljen da se realizira kroz predavanje i radionicu. Izrazila je želju za uspješnom saradnom i poboljšanje kvaliteta u našim školama, te naglasila da se uvede ozbiljnost u radu, jer Ministarstvo priprema Državnu maturu u eksperimentalnom obliku.

Profesorica Hazema Ništović je kroz predavanje istakla osnovne kompetencije maternjeg jezika, a to su:

PODJELA JEZIČKIH VJEŠTINA- KOMPETENCIJA

Prema tradicionalnoj podjeli jezičke vještine se dijele na:

- 1. govor** ili usmeno izražavanje – aktivna kompetencija
- 2. slušanje** i razumijevanje govora – pasivna kompetencija
- 3. čitanje** i razumijevanje teksta – pasivna kompetencija
- 4. pisanje** ili pismeno izražavanje – aktivna kompetencija

U savremenoj lingvistici govori se o sljedećim jezičkim vještinama, čiju je podjelu uveo ruski naučnik, metodičar i psiholog Beljajev:

1. reproduktivne – podrazumijeva sposobnost učenika da ponovi poznato i predavano gradivo, odnosno upotrebu već gotovih oblika i postojećih struktura, npr., pozdravi i odgovaranje na telefon.

2. receptivne – podrazumijeva sposobnost da se usvoje i memorišu novi podaci.

3. produktivne – podrazumijeva sposobnost učenika da samostalno, slobodno i kreativno stvara nove iskaze.

Odnos između jezičkih vještina možemo predstaviti i tabelarno:

Usmene/Oral	Pisane/Written Receptivne/Receptive
Slušanje/Listening	Čitanje/Reading Produktivne/Productive
Govor/Speaking	Pisanje/Writing

Profesorica je rekla da je jedan od najtežih zadataka našeg predmeta ocijeniti učeniku pismeni zadatak. Na tu ocjenu često utječe subjektivni faktor nastavnika, koji je sve češće pitan i provjeren. Kroz radni dio seminara rekla je da je njen cilj da nas osposobi da učenički radovi u budućnosti budu ocijenjeni objektivno i da nastavnik u svakom momentu može obrazložiti ocjenu, ne samo učeniku nego i svakom ko bude sumnjao u nju a ujedno najbitnije je da se iz ocjene isključi subjektivni doživljaj učenika od strane nastavnika.

Za primjer je uzela rad jedne učenice iz sarajevske škole Hrasno. Zadatak je bio da učenici opišu lik - portret. Učenica je u svom radu opisala majku. Rad je pun emocija, koje dijete nosi prema majci, što je ujecalo na nastavnika da na osnovu izražene emocionalnosti da višu, čak visoku ocjenu. Ta emocionalnost je potisnula u drugi plan ostale elemente koje zahtijeva pismeni rad a koji su vidljivi u obrascu. Obrazac nosi ukupno 15 poena i od tog maksimalnog broja poena rad treba ocijeniti po predloženoj skali koja je sljedeća.

61-70 dovoljan (2); 71-80 dobar (3); 81-90 vrlo dobar (4); 91-100 odličan (5)

Članovi seminara bili su podijeljeni u grupe . Svaku grupu je činilo pet nastavnika. Imali su zadatak da rad ocijene tradicionalno, kako bi i inače ocijenili svaki rad svojih učenika, i na drugi način, primijenivši sve elemente iz obrasca, koji zahtijeva da ima svaki pismeni rad. Predstavnik svake grupe imao je zadatak da obrazloži ocjenu na oba načina. Skoro svi nastavnici, njih skoro 100% , rad su ocijenili različitom ocjenom sa dobar ili vrlo dobar, a kada se primijenio obrazac, kod svih je bila ista ocjena - dovoljan (2).

Zaključeno je da kada ocjenjujemo po preciziranim pravilima, mogućnost da se napravi greška je mala . Isto tako na ovaj način nastavnik ne upada u zamku subjektivnog doživljaja učenika, koji je izražen kroz odnos u radu i emociju koju izražava učenik.

Na kraju je profesorica insistirala da u budućnosti učeničke radove ispravljamo po ponuđenom obrascu i da na taj način zaštitimo sebe od eventualnih budućih nadzora, koji su sve češći od strane učenika, roditelja i drugih lica koji žele da čuju obrazloženje ocjene.

Na seminaru je profesorica ispredavala načine kako ocijeniti učenike kroz testove znanja, kako sastaviti pitanja za učeničke testove, koje tipove pitanja staviti u testove i prikazala skalu za ocjenjivanje učeničkog znanja izraženo kroz ovu vrstu provjeravanja.

U prilogu ovog izvještaja nalaze se slajdovi sa predavanja .

Pitanja u testovima

- Pitanja ne smiju biti direktno preuzeta iz udžbenika.
- Tekst pitanja mora biti razumljiv i gramatički korektan.
- Pitanja ne smiju biti takva da olakšavaju odgovore.
- Ne bi trebalo postavljati pitanja sa dvostrukom negacijom (*Nije tačno da ne...*)
- Pitanja ne smiju biti dvosmisljena
- Treba u pitanjima izbjegavati riječi koje ukazuju na rješenje (riječi: *ponekad, često, općenito* česte su u tačnim odgovorima, a riječi : *uvijek, nikad i nijedan* samo u netačnim).
- Pitanjima se ne obuhvataju naučno sporna područja.
- Tačni odgovori treba da budu jednako dugi kao i netačni.
- Pitanja počinjati riječima: *napiši, zaokruži, poredaj, dopuni.*
- Zadaci ne smiju biti međusobno vezani (ako učenik ne riješi A, ne može riješiti B).

Sastavljanje testa

- Test se sastoji od jednog ili više pitanja (itema).
- Svako pitanje treba da bude pokriveno ciljem (šta želimo tim pitanjem provjeriti; oslanjamo se na ishode učenja).
- Za svako pitanje potrebno je predvidjeti ključ kojim se daje tačan odgovor.
- Svako pitanje u testu razvrstavamo na tip pitanja.
- Svakom pitanju određujemo nivo složenosti.
- VISOKI NIVO
- SREDNJI NIVO
- NISKI NIVO

Tipovi pitanja

- Zadaci višestrukog izbora (ovi zadaci moraju imati najmanje tri ponuđena odgovora, najviše sedam).
- Pri sastavljanju ovih zadataka najvažnije je pronaći dobre ometače (netačna rješenja, a prihvatljiva).
- Zadaci definiranja
- Zadaci sređivanja

- Zadaci povezivanja (najmanje četiri, a najviše sedam)
- Zadaci pronalaženja uljeza
- Zadaci rješavanja problema (zapisivanje riječi Č ILI Ć)
- Zadaci esejskog tipa

Skala za ocjenjivanje

- Ne postoji jedinstvena i jasna skala za ocjenjivanje.
- Ne zna se tačno koliko bi trebalo usvojiti gradiva za određenu ocjenu (Među nastavnicima vlada neujednačenost – za istu količinu gradiva daju se različite ocjene).
- U školi se najčešće primjenjuje skala APSOLUTNIH KRITERIJA :
 1. 61-70% DOVOLJAN
 2. 71-80% DOBAR
 3. 81-90% VRLO DOBAR
 4. 91-100% ODLIČAN

OBRAZAC ZA OCJENU

		0	<u>1</u>	<u>2</u>
1	KOMPOZICIJA 1.1. Dijelovi			
	1.2. Povezanost			
	1.3. Naslov			
2	JASNOST			
3	INTERPUNKCIJA			
4	PRAVOPIŠ			
5	GRAMATIČKA KONSTRUKCIJA REČENICE			
6	CJELOVITOST 6.1. Tjelesni (spoljašnji) izgled 6.2. Karakterne osobine			
7	ORIGINALNOST 7.1. Slikovitost 7.2. Upravni govor 7.3. Karakterizacija lika na osnovu postupaka			

Izvještaj potpisuju učesnice seminara:

Emina Bojić -----

Alma Bečiragić-Hujdur-----

-